

Ubudiyet: Allah'a Kul Olmak

12 Eylül 2013

Hadisler

Ebû Hüreyre'den (ra) nakledildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: "Rabbimiz Tebâreke ve Teâlâ, her gece, gecenin son üçte biri kaldığında dünya semasına iner (rahmet nazarıyla bakar) ve şöyle buyurur: 'Bana dua eden yok mu, duasını kabul edeyim! Benden isteyen yok mu, ona (dilediğini) vereyim! Benden mağfîret isteyen yok mu, onu bağışlayayım!'" (B6321 Buhârî, Deavât, 14)

İbn Abbâs anlatıyor: Bir gün Hz. Peygamber'in (sav) arkasında (bineğe oturmuş gidiyor) idim, bana şöyle buyurdu: "Evlâdım! Sana bazı sözler öğreteceğim: Allah'ı(n hakkını) koru ki O da seni korusun. Allah'ı(n hakkını) koru ki O'nu hep yanında bulasın. Bir şey isteyeceğinde Allah'tan iste. Yardım dileyceğinde Allah'tan yardım dile. Şunu bilmelisin ki bütün toplum (varlık âlemi) bir konuda senin yararına bir şey yapmak için bir araya gelse, ancak Allah yazmışsa sana destek verebilirler. Yine (bütün varlık âlemi) bir konuda sana zarar vermek için bir araya gelse, ancak Allah yazmışsa sana zarar verebilirler..." (T2516 Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 59)

Ebû Hüreyre'nin rivayet ettiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: "Yüce Allah şöyle buyurur: 'Kim benim bir veli kuluma (dostuma) düşmanlık ederse, ben de ona harp ilân ederim. Kulum, kendisine farz kıldığım şeylerden daha sevimli bir şeyle bana yaklaşamaz. Kulum nafîle ibadetlerle de bana yaklaştırmaya devam eder, ta ki ben onu severim. (Sevince de) artık onun işiten kulağı, gören gözü, tutan eli, yürüyen ayağı olurum. Benden isterse muhakkak ona (istediğini) veririm. Bana sığırsa muhakkak onu korur ve kollarım...' (B6502 Buhârî, Rikâk, 38)

Ebû Hüreyre'den (ra) nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur: "Yüce Allah şöyle buyurur: 'Ben, kulumun benim hakkımdaki zannı ne ise öyleyim. Beni andığında onunla beraberim. O beni kendi başına anarsa, ben de onu kendi başıma anarım. O beni bir topluluk içinde anarsa, ben de onu o topluluktan daha hayırlı bir topluluk içinde anarım. O bana bir karış yaklaşırsa, ben ona bir arşın yaklaşıyorum. O bana bir arşın yaklaşırsa, ben ona bir kulaç yaklaşıyorum. O bana yürüyerek gelirse, ben ona koşarak gelirim!'" (B7405 Buhârî, Tevhîd, 15; M6832 Müslim, Zikir, 21)

Ubâde b. Sâmit'ten rivayet edildiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur: "Kim Allah'a kavuşmayı arzu ederse, Allah da o kimseye kavuşmayı arzu eder. Kim de Allah'a kavuşmaktan hoşlanmazsa, Allah da o kimseye kavuşmaktan hoşlanmaz." (B6507 Buhârî, Rikâk, 41; M6820 Müslim, Zikir, 14)

Açıklama

Resûlullah, yuları liften yapılmış Ya'fûr isimli merkebine bindi ve "Haydi Muâz, sen de bin!" diyerek genç sahâbîyi çağırdı. Muâz, Resûlullah'a rahatsızlık vermeme düşüncesiyle önce binmek istemedi. Ancak Resûlullah binmesi için ısrar edince, Muâz onun terkisine binmeye çalıştı. Ama Muâz'ın binmesiyle huysuzlaşan merkep, silkinerek ikisini de yere düşürdü. Kutlu Elçi gülerek yerden kalktı, Muâz ise, olanlardan kendisini sorumlu tutmuş gibiydi. Kendisine kızarak ayağa kalktı. Yeniden denediklerinde artık inat etmeyen merkep Hz. Peygamber ile Muâz'ı nihayet taşımaya başlamıştı.

Hz. Peygamber elini arkaya doğru uzatarak Muâz'ın sırtına hafifçe dokunup "Ey Muâz b. Cebel!" diye seslendi. Tam bir sevgi ve bağlılıkla, "Buyur ey Allah'ın Resûlü, emrine âmâdeyim!" dedi Muâz. Bir süre daha gittiler. Resûlullah tekrar, "Ey Muâz b. Cebel!" diyerek seslendi. Aynı teslimiyetle, "Buyur ey Allah'ın Resûlü, emrine âmâdeyim!" diye cevap verdi yine Muâz. Sonra bir süre daha gittiler. Nebî (sav) tekrar, "Ey Muâz b. Cebel!" diye seslendi. Acaba ne diyecekti Resûlullah? İyice meraklanmıştı Muâz, belli ki önemli bir şeydi diyeceği. Artan bir merakla tekrar, "Buyur ey Allah'ın Resûlü, emrine âmâdeyim!" dedi. Efendimizin dilinden dökülen ifade şöyleydi: "Muâz, sen Allah'ın kulları üzerindeki hakkının ne olduğunu biliyor musun?" Her zamanki saygılı tavrıyla, "Allah ve Resûlü daha iyi bilir." dedi ve sustu Muâz. Sabırsızlıkla Hz. Peygamber'in anlatacaklarını bekliyordu. Resûlullah daha fazla merakta bırakmadan Muâz'a sorusunun cevabını verdi: "Allah'ın kulları üzerindeki hakkı, kulların O'na kulluk ve ibadet etmeleri ve hiçbir şeyi O'na ortak koşmamalarıdır."

Hz. Peygamber ve genç sahâbî bir süre daha merkep üzerindeki yolculuklarına devam ettiler. Sonra Hz. Peygamber "Ey Muâz b. Cebel!" diye seslendi yine. Muâz "Buyur ey Allah'ın Resûlü, emrine âmâdeyim!" diyerek cevabını yineledi. Resûlullah, "Peki kulların Allah üzerindeki hakkının ne olduğunu biliyor musun?" diye sordu. Muâz, "Allah ve Resûlü daha iyi bilir." diyerek cevabı beklemeye başlamıştı. Resûlullah, "Allah'a kulluk etmesi ve O'na ortak koşmaması hâlinde kuluna azap etmemesi ve onu cennete koymasındır." sözleriyle verdi müjdeli haberi.¹

Allah'ın üzerimizdeki en büyük hakkıdır O'nu tanımamız, O'na kul olmamız ve O'nun tekliğini şeksiz şüphesiz kabul etmemiz. Çünkü O yaratmıştır bütün varlığı ve insanın kendisini.² Hem de en güzel bir şekilde yaratmıştır.³ varlığımızın yegâne sebebi O'dur ve insan, hakkında "Ol!" emri verildiği için insan bu dünyada vardır. İnsanoğlunun yaratılışı nedensiz ve gayesiz de değildir. Mahlûkatın en şerefliisi olarak yeryüzünde halife sıfatıyla var ettiği⁴ kulundan Yüce Yaratıcı'nın ilk beklentisi, varlığını O'na borçlu olduğunu bilmesi ve O'nun kudreti karşısında boyun eğmesidir. O, sadece Allah'a kulluk etmek için yaratılmış ve imtihan dünyasına gönderilmiştir.⁵ Kul da kul olduğunu bilip mütevazı tavrını korur, azamet ve kibriyânın, yücelik ve üstünlüğün sadece Allah'a ait olduğunu benimserse⁶ Rabbi, onu içinden ırmaklar akan cennetlerine koyacaktır.⁷ Ama kul, Rabbini inkâr ederek kendini büyük görür, O'nun emir ve yasaklarına uymaz ve kulluğunu unutursa, işte o zaman, âhirette kendisini azaptan kurtaracak yardımcı

bulamayacaktır.⁸ Bu yüzden insan, Rabbi karşısındaki konumunu bilmeli, alçakgönüllülüğünü korumalı ve O'nun şu uyarısını unutmamalıdır: "Allah'ı unutan ve bu yüzden de Allah'ın da onlara kendilerini unutturduğu kimseler gibi olmayın."⁹

Bütün mahlûkatı yaratan Rabbimiz cömertlikte eşsizdir.¹⁰ O'nun gece gündüz demeden verdiği nimetler saymakla bitmez, tükenmez.¹¹ İçtiğimiz sudan,¹² takındığımız mücevherlere kadar,¹³ bindiğimiz araçlardan¹⁴ giydiğimiz kıyafetlere kadar her şey ama her şey onun bize bahşettiği hediyelerdir. Gözümüz, kulağımız, gönlümüz, elimiz, ayağımız, aklımız, sağlığımız hep O'nun ikramıdır. İşte, nasıl insanlardan ufak bir yardım gördüğümüzde teşekkür ediyorsak, bize hayatımızı, evlâdımızı, evimizi, barkımızı, malımızı, mülkümüzü, kısacası her şeyimizi bağışlayan Allah'a ne kadar teşekkür etsek az değil midir? Yüce Rabbimizin bizden beklediği de samimi bir kalp ile O'na bağlanıp nimetlerinin kadrini bilmeye gayret etmemiz ve kendisine şükretmemizdir.¹⁵ Ki, biz bütün günahları bağışlandığı hâlde Rabbine şükretmekten asla vazgeçmeyen, daima minnettar bir kul olma gayretinde olan bir Peygamber'in ümmetiyiz.)¹⁶ O Peygamber ki, mal edinmek isteyenlere önce şükreden bir kalp ve zikreden bir dil edinmelerini emretmiş,¹⁷ yemek yiyip de şükreden, açlığa sabredip de oruç tutan kimse kadar sevaba kavuşacağını müjdelemiştir.¹⁸ Unutmamalıyız ki, Rabbinin nimetine şükretmesi, öncelikle insanın kendisine yarar sağlayacaktır.¹⁹ Çünkü şükre devam ederse, Allah ona verdiği nimetini daha da artıracaktır. Ancak nimete ve sahibine nankörlük ederse bilmelidir ki, Allah'ın azabı çok şiddetlidir.²⁰ ve nimete rıza göstermemenin, burun kıvrmanın, değerini bilmemenin, âhiret azabının yanında dünyada da açlık ve korkuyla sınanmak gibi sonuçları olabilecektir.²¹

Her nimet bizim için aynı zamanda bir imtihan vesilesidir. Zaten Rabbimiz bizi, hangimizin dünyada daha güzel davranışlarda bulunacağını belirlemek için yaratmıştır.²² İşte bu sınavı kazanmak ancak haddini bilmekle, Rabbimizin bize koyduğu sınırlara elimizden geldiğince riayetle ve O'nu sevmekle mümkün olacaktır. Çünkü Allah, kendisine itaat eden sever, onu görür, gözetir ve kollar: "Ey âdemoğlu!" der; "Her durumda kendini bana kulluğa ada ki, gönlünü zenginlikle doldurup ihtiyacını gidereyim."²³ İşte Allah, kendisine itaat için gayret edenin gayretini ve rızasını kazanmak için uğraşının en küçük çabasını bile boşa çıkarmaz.²⁴ Kulunun yaptığı her güzel işte, on katından yedi yüz katına kadar sevap verir.²⁵ Kul da dünyada imtihanda olduğu bilinciyle yaşayıp takvayı elde ederse kurtuluşa erer²⁶ ve cenneti kazanır.²⁷

Her an Allah karşısında kendine çeki düzen veren kul, kimi zaman bu hâlini devam ettiremeyip hata da edebilir. Bilinçli, müttaki bir kul hata etse de, geri adım atıp Rabbine dönmeyi bilir. Allah da kulunun günahını fark ederek pişmanlıkla tevbe etmesine çok sevinir²⁸ ve "Kulum dilerse günahını affedecek, dilerse cezalandıracak bir Rabbi olduğunu bildi. Şu hâlde ben de kulumu bağışladım."²⁹ buyurur. Kulun samimiyetinden dolayı ona mağfiret kapılarını açar.³⁰ Çünkü Yüce Rabbimiz kendi lütfundan istenilmesini³¹ ve affetmeyi sever. O'na hürmet eden³² ve O'nu devamlı hatırlayan³³ kullarını affeder. Rahmeti geniş Rabbimiz³⁴ gecenin son üçte birinde dünya semasına iner (rahmet nazarıyla bakar) ve "Bana dua eden yok mu, duasını kabul edeyim!

Benden isteyen yok mu, ona (dilediğini) vereyim! Benden mağfıret isteyen yok mu, onu bağışlayayım!" buyurarak engin affına çağırır.³⁵

Rabbimiz, kendisinden isteyenı asla kapısından kovmaz. Yeter ki, sadece O'na dayansın, samimi bir kalp ile "Allah'ım! Yalnız sana ibadet ederiz ve yalnız senden yardım dileriz."³⁶ diyerek tevekkül etsin onu Yaratan'a. O Yaratan ki samimi bir şekilde ibadet eden kulunu sever, ne isterse ona ihsan eder. Allah Resûlü'nün bizlere anlattığına göre şöyle buyurur: "Kim benim bir veli kuluma (dostuma) düşmanlık ederse, ben de ona harp ilân ederim. Kulum, kendisine farz kıldığım şeylerden daha sevimli bir şeyle bana yaklaşamaz. Kulum nafıle ibadetlerle de bana yaklaşmaya devam eder, ta ki ben onu severim. (Sevince de) artık onun işiten kulağı, gören gözü, tutan eli, yürüyen ayağı olurum. Benden isterse muhakkak ona (istediğini) veririm. Bana sığırırsa muhakkak onu korur ve kollarım."³⁷ Gözün görmediğı, akla gelmeyen nice nimetler bahşeder ona.³⁸ Dahası onu hiçbir gölgenin (himayenin) bulunmadığı o dehşetli kıyamet gününde kendi gölgesinde (himayesinde) barındırır.³⁹

Rabbine yakın olmak, insan için, kul için dünyada da âhirette de çok önemlidir. Yüce Allah şöyle buyurur: "Ben, kulumun benim hakkımdaki zannı ne ise öyleyim. Beni andığında onunla beraberim. O beni kendi başına anarsa, ben de onu kendi başıma anarım. O beni bir topluluk içinde anarsa, ben de onu o topluluktan daha hayırlı bir topluluk içinde anarım. O bana bir karış yaklaşırsa, ben ona bir arşın yaklaşıyorum. O bana bir arşın yaklaşırsa, ben ona bir kulaç yaklaşıyorum. O bana yü rüyerek gelirse, ben ona koşarak gelirim!"⁴⁰ Ama O'na kavuşmak istemeyene, O da kavuşmak istemez.⁴¹ O'nunla ilişkisini kesenle, O da ilişkisini keser.⁴² Yani Yüce Yaratan, kulu ile ilişkisini ayarlarken, onun kendisiyle nasıl bir ilişki kurduğuna bakar. Bir sarmaldır, bir döngüdür kul ve Allah ilişkisi. Birbirini besleyen, birbirinden beslenen, daima canlı bir ilişkidir.

Kul, Rabbine yaklaşmak için önce O'nun varlığına iman edip, O'na kayıtsız şartsız boyun eğmeli, gücün ve kuvvetin O'na ait olduğunu bilmelidir.⁴³ O'ndan gelene razı olmalı, O'nun rızası için sevmeli, O'nun rızası için nefret etmelidir.⁴⁴ Daima O'nu hatırlamalı, anmalı, aklından, gönlünden çıkarmamalıdır. Kur'an ile hemhâl olmalı,⁴⁵ başta namaz olmak üzere⁴⁶ bütün ibadetlerini yerine getirmeli, O'na dua etmeli,⁴⁷ güzel ahlâklı, dürüst ve âdil olmalı, Rabbinin emir ve yasaklarını hakkıyla yerine getirmeye çalışmalıdır. Bunları yapınca kul, Rabbi onu sever,⁴⁸ her zaman onun yanında olur ve onu dost edinir kendine. ve Cebrail'e söyleyerek, yerdeki ve gökteki bütün mahlûkata sevdirebilir onu.⁴⁹ ve cemâlini gösterir⁵⁰ sevdiği cennetlik kullarına.

Kul eğer Rabbinin varlığını ve nimetlerini inkâr eder, O'nun birliğini unutup ortak koşar, emir ve yasaklarına riayet etmez, kibirlenir ve O'nu anmaktan uzaklaşıp kendisini Yaratan'ı unutursa, Rabbi de kulunu unuttur⁵¹ ve uzaklaşırlar birbirlerinden. İşte Yüce Allah, böyle bir kulun yüreğine korku salar, âhirette yüzüne bakmazve en büyük azaba uğrattır onu.⁵²

Unutmamalıyız ki, Allah, her zaman kendisine inanan ve güvenen kullarıyla beraberdir,⁵³ onların yanındadır. Onlar Allah katında en yüksek derecelere nail olacaklardır.⁵⁴ ve velileri, hamileri, sahipleri Allah'tır onların. Rabbimiz sevdiği kulunu her an kollar, gözetir,⁵⁵ yalnız bırakmaz, terk etmez, duymazlıktan gelmez. Bedir'de Resûlullah'a ve inanan ashâbına meleklerle nasıl yardım ettiyse,⁵⁶ inanan kuluna da her hâlde ve durumda yardım eder. Yeter ki, kul, Rabbine güvenip dayansın ve cân-ı gönülden "Ve kefâ billâhi vekîlâ" (Vekil olarak Allah yeter.)⁵⁷ diyebilsin. Merhum M. Âkîf'in dediği gibi:

"Allah'a dayan, sa'ye sarıl, hikmete râm ol,
Yol varsa budur, bilmiyorum başka çıkar yol!"

Kaynak notları

1 M143 Müslim, Îmân, 48; B2856 Buhârî, Cihâd, 46; HM22423 İbn Hanbel, v, 239.

2 En'âm, 6/102.

3 Tîn, 95/4.

4 En'âm, 6/165.

5 Zâriyât, 51/56.

6 M6680 Müslim, Birr, 136; D4090 Ebû Dâvûd, Libâs, 26.

7 Bakara, 2/25.

8 Nisâ, 4/173.

9 Haşr, 59/19.

10 Neml, 27/40.

11 Nahl, 16/18; İbrâhîm, 14/34.

12 Nahl, 16/10.

13 A'râf, 7/32.

14 Nahl, 16/8.

15 Nahl, 16/14, 78, 114.

16 B4836 Buhârî, Tefsîr, (Fetih) 2.

17 İM1856 İbn Mâce, Nikâh, 5.

18 T2486 Tirmizî, Sıfâtü'l- kıyâme, 43; İM1764 İbn Mâce, Sıyâm, 55.

- 19 M7500 Müslim, Zühd, 64.
- 20 İbrâhîm, 14/7.
- 21 Nahl, 16/112.
- 22 Mülk, 67/2.
- 23 T2466 Tirmizî, Sıfatü'l- kıyâme, 30; HM8681 İbn Hanbel, II, 359.
- 24 Zilzâl, 99/7.
- 25 N2217 Nesâî, Sıyâm, 42.
- 26 Bakara, 2/189.
- 27 Mâide, 5/9.
- 28 M6952 Müslim, Tevbe, 1.
- 29 B7507 Buhârî, Tevhîd, 35.
- 30 HM5986 İbn Hanbel, II, 118.
- 31 T3571 Tirmizî, Deavât, 115.
- 32 HM22077 İbn Hanbel, v, 199.
- 33 B6408 Buhârî, Deavât, 66.
- 34 Mü'min, 40/7; M6969 Müslim, Tevbe, 14; HM11710 İbn Hanbel, III, 71.
- 35 B6321 Buhârî, Deavât, 14.
- 36 Fâtîha, I/45.
- 37 B6502 Buhârî, Rikâk, 38.
- 38 M7133 Müslim, Cennet, 3.
- 39 MU1745 Muvatta', Şa'r, 5.
- 40 B7405 Buhârî, Tevhîd, 15; M6832 Müslim, Zikir, 21.
- 41 B6507 Buhârî, Rikâk, 41; M6820 Müslim, Zikir, 14.
- 42 Haşr, 59/19; Bakara, 2/152.
- 43 HM8407 İbn Hanbel, II, 335.
- 44 Talâk, 65/3; B6041 Buhârî, Edeb, 42.

45 Bakara, 2/152; D1453 Ebû Dâvûd, vitr, 14.

46 HM3623 İbn Hanbel, I, 382.

47 Mü'min 40/60; T2388 Tirmizî, Zühd, 51.

48 M6833 Müslim, Zikir, 22.

49 B6040 Buhârî, Edeb, 41.

50 Kiyâmet, 75/23.

51 Tâ-Hâ, 20/126.

52 Gâşiye, 88/23-24.

53 Enfâl, 8/19.

54 HM8473 İbn Hanbel, II, 341.

55 T2036 Tirmizî, Tıb, 1.

56 Âl-i İmrân, 3/123.

57 Ahzâb, 33/3.

Kaynak: Diyanet İşleri Başkanlığı, Hadislerle İslâm, 1. Cilt, s. 345–354